

РОЗДІЛ 3 ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ СИСТЕМ ТА ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

УДК 327.5

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.36.12>

ДИПЛОМАТИЧНІ ЗУСИЛЛЯ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В РЕАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФОРМУЛИ МИР

DIPLOMATIC EFFORTS OF THE CZECH REPUBLIC IN THE IMPLEMENTATION OF THE UKRAINIAN PEACE FORMULA

Андрощук І.М.,
кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин
Рівненського державного гуманітарного університету

Ця стаття пропонує аналіз дипломатичних зусиль Чеської Республіки в контексті українського конфлікту, висвітлюючи тонку еволюцію її зовнішньої політики та стратегій. У центрі уваги – ключові чеські політичні фігури, зокрема президент Петро Павел, колишній президент Мілош Земан, прем'єр-міністр Петр Фіала та міністр закордонних справ Ян Ліпавський, чії різноманітні погляди та дії втілюють мінливу динаміку чеського дипломатичного ландшафту.

Прагматичний підхід президента Петра Павела визнає складність військової ситуації в Україні та підкреслює невідкладність дипломатичних переговорів. Він передбачає потенційні переговори у 2024 році, що вказує на реалістичну оцінку конфлікту та необхідність своєчасного дипломатичного врегулювання. На противагу цьому, у статті розглядається значна зміна позиції колишнього президента Мілоша Земана. Колись відомий своїми проросійськими наративами, Земан переглянув свою позицію після агресії Росії проти України, навіть припустивши, що президент Росії Путін може визнати свої помилки, вивівши війська. Цей зсув знаменує собою не лише трансформацію, але й відображає ширші зміни в чесько-російських дипломатичних відносинах через війну.

Стаття також заглиблюється в складні деталі чеської дипломатії, демонструючи тверду прихильність країни активно підтримувати вирішення українського конфлікту та підтримувати довгострокову стабільність у регіоні. Це зобов'язання виходить за рамки простої риторики, про що свідчить роль Чеської Республіки у формуванні міжнародної коаліції, яка наголошує на важливості єдиного фронту та зусиль колективної безпеки для розв'язання складних геополітичних викликів. Дослідження підкреслює комплексний підхід Чеської Республіки до конфлікту, що включає військову, політичну, фінансову та гуманітарну допомогу. Така участь підкреслює відданість демократичним цінностям і регіональній стабільності. У статті також визнається активна роль Чеської Республіки у захисті української формули миру, позиція, яка узгоджується з її принципами колективної безпеки та спільними зусиллями у вирішенні геополітичних питань. Стаття містить ґрунтовне та детальне дослідження дипломатичних зусиль Чеської Республіки у зв'язку з українською кризою, демонструючи її позиції, стратегії, що змінюються, а також непохитну відданість справі миру та стабільності в регіоні. Аналіз цих зусиль має вирішальне значення для розуміння ролі Чехії у припиненні російсько-української війни та стабілізації ситуації в Європі.

Ключові слова: Чеська Республіка, дипломатія, війна в Україні, геополітика, політика, російсько-українські відносини, післявоєнна відбудова.

This article offers an analysis of the Czech Republic's diplomatic efforts in the context of the Ukrainian conflict, highlighting the subtle evolution of its foreign policy and strategies. The focus is on key Czech political figures, including President Petr Pavel, former President Miloš Zeman, Prime Minister Petr Fiala, and Foreign Minister Jan Lipavský, whose diverse views and actions embody the changing dynamics of the Czech diplomatic landscape.

President Petr Pavel's pragmatic approach acknowledges the complexity of the military situation in Ukraine and underscores the urgency of diplomatic negotiations. It envisages potential negotiations in 2024, indicating a realistic assessment of the conflict and the need for a timely diplomatic solution. In contrast, the article examines a significant change in former President Miloš Zeman's position. Once known for his pro-Russian narratives, Zeman reconsidered his stance after Russia's aggression against Ukraine, even suggesting that Russian President Putin could admit his mistakes by withdrawing his troops. This shift marks not only a transformation, but also reflects a broader change in Czech-Russian diplomatic relations due to the war.

The article also delves into the complex details of Czech diplomacy, demonstrating the country's strong commitment to actively support the resolution of the Ukrainian conflict and maintain long-term stability in the region. This commitment goes beyond mere rhetoric, as evidenced by the Czech Republic's role in the formation of an international coalition that emphasizes the importance of a united front and collective security efforts to address complex geopolitical challenges. The study highlights the Czech Republic's comprehensive approach to the conflict, which includes military, political, financial and humanitarian assistance. Such participation underscores a commitment to democratic values and regional stability. The article also acknowledges the active role of the Czech Republic in protecting the Ukrainian Peace Formula, a position that is consistent with its principles of collective security and joint efforts in resolving geopolitical issues. The

article provides a thorough and detailed study of the Czech Republic's diplomatic efforts in response to the Ukraine crisis, demonstrating its positions, evolving strategies, and unwavering commitment to peace and stability in the region. The analysis of these efforts is crucial for understanding the role of the Czech Republic in ending the Russian-Ukrainian war and stabilizing the situation in Europe.

Key words: Czech Republic, diplomacy, war in Ukraine, geopolitics, politics, Russian-Ukrainian relations, post-war reconstruction.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Активна участь Чеської Республіки у підтримці України проти російської агресії та просуванні української формули миру відображає ширшу відданість підтримці демократичних цінностей та регіональної стабільності. Пропонуючи не лише військову, політичну та фінансову й гуманітарну допомогу, Чеська Республіка демонструє комплексний підхід до вирішення викликів, пов'язаних із війною, зокрема на дипломатичному рівні. Проактивна позиція Чехії у відстоюванні української формули миру виходить за рамки простої риторики. Створення міжнародної коаліції підкреслює визнання того, що єдиний фронт має важливе значення для досягнення сталого розв'язання воєнного конфлікту. Це дипломатичне лідерство узгоджується з принципами колективної безпеки та спільних зусиль у вирішенні складних геополітичних питань. Отже, вивчення дипломатичних зусиль Чеської Республіки щодо впровадження української формули миру має важливе значення для розуміння ролі Чехії у завершенні російсько-української війни та стабілізації ситуації у регіоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Геополітична динаміка між Чеською Республікою та Україною значно змінилася протягом багатьох років, відображаючи зміни в загальному європейському політичному середовищі. Фундаментальні дослідження П. Черника («Україна в геополітичних концепціях Чехії та Словаччини у ХХ столітті») та О. Цуп («Чехія та Україна у міждержавних відносинах наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття») пропонують історичні перспективи відносин між Чеською Республікою та Україною. Ці роботи забезпечують важливе тло та контекст, обрамляючи поточну динаміку в історичному континуумі. Однак важливо зазначити, що сучасні події та сучасний геополітичний контекст значно змінилися після цих публікацій. Нещодавні журналістські та медійні повідомлення дають більш актуальний погляд на ситуацію. У статті СТК «Фіала: російська імперська політика є найбільшою загрозою безпеці Чехії» підкреслюється позиція Чехії щодо зовнішньої політики Росії, яка безпосередньо впливає на її відносини з Україною. Аналогічно, звіт СТК про переговори Європейського Союзу з Україною про вступ підкреслює еволюційний характер відносин України з ЄС, значним впливом на який є Чеська Республіка. Крім того, звіти на кшталт повідомлень від Главком про зобов'язання президента Чехії підтримувати Київ,

а також від Рубрики, про зміну позиції президента Чехії щодо Росії після вторгнення в Україну, відображають динамічний характер чесько-українських відносин в умовах ширших геополітичних зрушень. Ці джерела ілюструють, як геополітичні реалії, особливо дії Росії, сформували та перевизначили дипломатичні та стратегічні пріоритети Чехії щодо України. Відданість Чехії підтримці України, про що свідчать дискусії з українськими дипломатами та дії на міжнародній арені є свідченням адаптивного зовнішньополітичного підходу країни. Заяви Посла Чехії Радека Матули ще більше підтверджують пріоритетність Чеської Республіки щодо України у майбутньому головуванні в ЄС. Таким чином, у той час як фундаментальні академічні дослідження надають важливий історичний контекст, новіші журналістські джерела пропонують яскраве зображення сучасного стану чесько-українських відносин. Ці відносини характеризуються динамічною взаємодією історичних зв'язків, спільних цінностей та геополітичних викликів, що розвиваються, особливо в контексті зовнішньої політики та дій Росії у Східній Європі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У цій статті ми розглянемо дипломатичні зусилля Чехії у впровадженні української формули миру. Основна увага приділяється аналізу позицій та стратегій видатних чеських лідерів, зокрема президента Петра Павела, колишнього президента Мілоша Земана, прем'єр-міністра Петра Фіали та міністра закордонних справ Яна Липавського. Роль Чеської Республіки у підтримці України проти російської агресії підкреслює відданість демократичним цінностям та регіональній стабільності. Ця участь є багатогранною і охоплює військовий, політичний, фінансовий та гуманітарний виміри. Однак нерегульований аспект полягає у формуванні єдиного міжнародного підходу до врегулювання конфлікту та ефективній імplementації української формули миру. Дипломатичне лідерство Чеської Республіки, як частини міжнародної коаліції, набуває вирішального значення в цьому контексті, наголошуючи на важливості колективної безпеки та спільних зусиль у вирішенні геополітичних складнощів. Дипломатичний підхід Чехії, сформульований її нинішніми та колишніми лідерами, відображає всебічне розуміння військових та політичних вимірів українського конфлікту. Зміна дипломатичних позицій, особливо після російської агресії, означає перекалібрування зовнішньої політики Чехії. Відданість підтримці суверенітету, тери-

торіальної цілісності України та можливої післявоєнної відбудови очевидна в активній участі Чеської Республіки в дипломатичних дискусіях та ініціативах. Таким чином, аналіз проливає світло на роль Чеської Республіки у подоланні складнощів російсько-української війни та сприянні міцному миру в регіоні

Формулювання цілей статті. Стаття має на меті всебічно розглянути дипломатичні зобов'язання Чеської Республіки щодо врегулювання конфлікту в Україні, зокрема у відстоюванні та підтримці української формули миру. Це передбачає критичний аналіз заяв і дій ключових чеських політичних фігур, зміни дипломатичних стратегій після агресії Росії та наслідків цих змін для ширшого європейського та глобального політичного ландшафту. Стаття також має висвітлити виклики та перспективи формування узгодженої міжнародної відповіді на підтримку суверенітету та територіальної цілісності України. Також, важливим є оцінити роль Чехії у потенційній повоєнній відбудові України та її вплив на майбутнє європейської безпеки та дипломатії.

Виклад основного матеріалу. Дипломатичні зусилля Чеської Республіки на підтримку української «формули миру» є важливим аспектом поточної міжнародної реакції на конфлікт в Україні. Чехія під керівництвом свого міністра закордонних справ Яна Ліпавського висловила готовність допомогти Україні в реалізації кількох ключових пунктів мирного плану президента Володимира Зеленського з десяти пунктів. Його заступник Ян Маріан уточнив, що Чехія має на меті допомогти виконати перший пункт мирного плану, який передбачає забезпечення ядерної та радіаційної безпеки, а також має намір сприяти у створенні спеціального трибуналу щодо російських військових злочинів. Цей план спрямований на припинення війни з Росією та включає такі компоненти, як ядерна безпека та судове переслідування військових злочинів. Зобов'язання Чехії, зокрема, передбачають допомогу в забезпеченні ядерної та радіаційної безпеки та у створенні трибуналу щодо російських військових злочинів [2].

Формула миру президента Зеленського, представлена на саміті G20 у листопаді 2022 року, є комплексним планом, який отримав значну міжнародну підтримку. Вона стосується таких критично важливих питань, як радіаційна та ядерна безпека, продовольча безпека, енергетична безпека, звільнення полонених та депортованих, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України. Кожна з цих складових покликана не лише принести мир в Україну, а й відновити світовий порядок, заснований на нормах і принципах міжнародного права [5] Участь Чеської Республіки є частиною ширшого міжнародного діалогу та спільних зусиль. Відбулися зустрічі та дискусії

з представниками різних країн, включаючи країни G7 та G19, Європейський Союз та інші, щоб обговорити реалізацію цієї формули миру. Ці дискусії включали такі теми, як продовольча та енергетична безпека, територіальна цілісність України, які є ключовими пунктами плану президента Зеленського. Формула також передбачає значний акцент на звільненні всіх ув'язнених і депортованих, що є критичною гуманітарною проблемою в умовах конфлікту [6].

Президент Чехії Петр Павел сформулював дипломатичну позицію щодо української формули миру, наголосивши на складній військовій динаміці на фронті та запропонувавши прагматичний підхід до переговорів. Визнання ним того, що Україна може не отримати військової переваги в найближчій перспективі, підкреслює реалістичну оцінку ситуації, вказуючи на те, що час наразі сприяє Росії через її сильніші мобілізаційні можливості. Павел передбачає, що переговори між Україною та Росією можуть розпочатися у 2024 році, наголосивши на необхідності дипломатичного врегулювання з огляду на обмежені військові здобутки України. Така дипломатична позиція узгоджується з визнанням того, що військове рішення може бути недосяжним, і участь у переговорах стає обов'язковою. Коментарі чеського лідера також проливають світло на стратегічні міркування, вказуючи на потенціал Росії скористатися часом для зміцнення як військового, так і матеріального потенціалу. Павел наголошує на здатності Росії посилити свою мобілізаційну базу та поповнити свої матеріальні ресурси, наголошуючи на важливості вирішення конфлікту дипломатичним шляхом, перш ніж Росія отримає подальші переваги. За словами Павела, Чехія залишається вірною своїй позиції та підтримує суверенітет України. «Якщо Україна впаде, то впадемо ми всі», – сказав він [7] Президент Чехії припускає, що Росія може прагнути затягнути конфлікт, очікуючи результатів президентських виборів у США у 2024 році. Це спостереження додає геополітичного виміру дипломатичному підходу, підкреслюючи необхідність постійної підтримки України з боку Заходу. Попри окреслені виклики, Павел наголошує на важливості постійної підтримки України Заходом, визнаючи складність ситуації. Він наголошує на незмінній відданості допомозі Україні в досягненні її цілей, посилюючи ідею про те, що дипломатична підтримка залишається вирішальною в умовах складного конфлікту, що розвивається. Дипломатична позиція Чехії, сформульована Президентом, відображає розуміння поточної військової динаміки, важливості дипломатичних рішень та необхідності міжнародної підтримки для вирішення ситуації в Україні [9].

Заява президента Чехії Петра Павела відображає глибоке занепокоєння щодо подій в Україні та

ролі Заходу у військовому конфлікті. Павел підкреслює, що 2024 рік може стати вирішальним у контексті війни в Україні, особливо з огляду на поточну підтримку, яку Україна отримує від своїх західних партнерів. Його побоювання ґрунтуються на тому, що недостатність допомоги може призвести до розчарування серед українського населення та зниження морального духу, що важливо для підтримки контрнаступальних дій. Він вказує на важливість морального та матеріального підтримання, яке визначається не лише кількістю відправленої зброї, а й сигналами рішучості та солідарності з боку міжнародного співтовариства. Павел також підкреслює, що війна в Україні оцінюється ним не тільки з військової, але й з принципової точки зору. Він вважає, що поразка України надасть іншим авторитарним режимам сигнал про слабкість Заходу. Це підкреслює важливість сильної та єдиної позиції Заходу у підтримці України. Також він згадує про ситуацію в Чехії, де вже закінчилася «вільна» зброя для України, і уряд розглядає можливість компенсувати це за допомогою ліцензій на експорт зброї через приватні компанії, що свідчить про складнощі та обмеження у поставках зброї з державних запасів [6].

Разом з тим слід і дослідити позицію попереднього президента Чехії Земана щодо України. Мілош Земан припустив, що президент Росії Володимир Путін може визнати свою помилку, якщо виведе російські війська з української території. Згідно з повідомленнями *České noviny*, Земан передав це повідомлення в дружній манері, заявивши, що Путін може визнати свою помилку, вивівши армію з України. Земан наголосив на важливості дій, а не простого словесного визнання, стверджуючи, що виведення армії з України було б відчутним способом для Путіна визнати помилку. Президент Чехії висловив думку, що ніхто не бажає публічного визнання помилки, а скоріше значущих змін у діях на місцях. Крім того, Земан висловив припущення, що якщо російські війська залишаться в Україні, це може мати наслідки для Путіна як з боку солдатів, так і з боку бізнесменів. Він припустив, що солдати можуть відчувати наслідки, оскільки слабка та недостатня підтримка з боку політичного керівництва може вплинути на їхній моральний дух. Земан також наголосив на впливі антиросійських санкцій на російських бізнесменів, зазначивши, що вони мають законне відчуття, що ці санкції суттєво шкодять їхнім інтересам. Він зазначив, що російські бізнес-інтереси відчують на собі наслідки санкцій, і це сприйняття може вплинути на їхню позицію. Примітно, що Земан зазнав змін у своїй позиції після агресії Росії проти України, зокрема щодо санкцій, які він критикував у минулому. Така зміна позиції свідчить про переоцінку ситуації та потенційно відображає динаміку розвитку дипло-

матичних відносин між Чеською Республікою та Росією в контексті конфлікту в Україні [8].

Продовжуючи огляд, слід зазначити, що прем'єр-міністр Чехії Петр Фіала, виступаючи на зустрічі чеських послів, висловив занепокоєння з приводу потенційного зміщення російсько-українського конфлікту до стадії замороженого конфлікту. Фіала наголосив на необхідності продовження військової та дипломатичної підтримки України з боку Чехії, визнавши малими шанси на швидке вирішення ситуації щодо війни через масштабні наслідки російської агресії. За словами *České Noviny*, Фіала наголосив на численних наслідках російської агресії, що сприяло певному рівню «нервозності» в Чехії. Він згадав про можливість, на думку деяких аналітиків, тупикової ситуації та реальності замороженого конфлікту. Фіала наголосив, що за цим сценарієм слід не просто спостерігати, а враховувати його для стратегічного планування. Фіала висловив переконання, що Чехія повинна продовжувати надавати військову та іншу допомогу Україні. Також він наголосив на важливості підтримки інтеграції України до ЄС та НАТО, а також підготовки до повоєнної відбудови країни. Крім того, він застеріг від того, щоб допустити своєрідну «втому від тривалої ситуації» щодо війни в Україні. Прем'єр-міністр запевнив, що Прага запропонує максимальну допомогу Україні, не лише відкривши двері, а й переконавши інших партнерів зрозуміти та підтримати амбіції Києва. Фіала підкреслив готовність допомагати Україні впроваджувати реформи [3].

Для розуміння дипломатичних зусиль Чехії щодо врегулювання воєнного конфлікту проаналізуємо інтерв'ю посла Чехії в Україні Радека Матули у травні 2022 року. Він зазначив, що Україна є пріоритетом для майбутнього головування Чехії в ЄС. В інтерв'ю з Радеком Матулою дискусія торкнулася різних аспектів, проливши світло на позицію Чехії щодо війни, її підтримку України та майбутні дипломатичні пріоритети. Матула визнав обмежений і скорочений персонал чеських дипломатичних представництв в Україні через постійний ризик російських атак. Поступове повернення до стандартної діяльності відображає чеську підтримку України. Серед пріоритетних напрямків – допомога українським біженцям у Чехії, надання військової та гуманітарної допомоги, а також участь у прямих переговорах з українською владою. Незважаючи на конфлікт, Чеська Республіка залишається відданою підтримці різних секторів в Україні, включаючи журналістику, гуманітарну роботу та ділове партнерство. Матула наголосив на важливості збереження консульської допомоги громадянам Чехії в Україні та продовження економічного співробітництва між чеськими та українськими компаніями. Матула також висловив переконання, що дипломатичне вирішення конфлікту

не тільки можливе, а й необхідне. Він наголосив на глобальній підтримці України через санкції, військову допомогу та фінансову допомогу. Роль чеської дипломатії зосереджена на міжнародній арені, виступаючи за подальші санкції ЄС, підтримуючи членство України в ЄС та пропонуючи спеціальний фонд для післявоєнної відбудови. Все це стало пріоритетом для головування Чехії в ЄС у другій половині 2022 року [10].

Інтерв'ю з послом Матулою дає уявлення про дипломатичну позицію Чеської Республіки, її зобов'язання підтримувати Україну в різних сферах, а також визнання необхідності дипломатичного вирішення конфлікту. Активна участь Чеської Республіки у повоєнній відбудові підкреслює її довгострокову відданість відновленню та стабільності України.

Також одним із зусиль дипломатії Чехії є те, що вона виступає за переговори з Україною про вступ до ЄС. У нещодавній заяві міністр закордонних справ Чехії Ян Ліпавський висловив позицію Чехії про те, що переговори про вступ між Європейським Союзом (ЄС) та Україною мають розпочатися восени або на початку 2024 року. Заява прозвучала під час зустрічі міністрів закордонних справ ЄС у Києві, яка, за словами Ліпавського, була не просто символічною, а зосередженою на практичних рішеннях. Він визнав потребу України у допомозі ЄС у найближчий період. Ліпавський наголосив, що членство України в ЄС надасть чіткі гарантії безпеки, розглядаючи ЄС як мирний проект. За словами Ліпавського, позиція Чехії чітка, вона виступає за ініціювання переговорів про вступ до ЄС з Україною. Такий розвиток подій підкреслює активну роль Чеської Республіки в адвокації вступу України до ЄС та її відданість практичній допомозі та співпраці [4].

Таким чином, дипломатичні зусилля Чеської Республіки на підтримку формули миру в Україні є важливою частиною міжнародної відповіді на конфлікт. Зосереджуючись на конкретних сферах, таких як ядерна безпека та переслідування військових злочинів, поряд із ширшими питаннями безпеки та суверенітету, Чехія робить свій внесок у багатогранний підхід, спрямований на досягнення справедливого та тривалого миру в Україні. Такий підхід узгоджується із зобов'язанням світової спільноти підтримувати міжнародне право та демократичні цінності перед обличчям агресії та конфліктів.

Висновки. У контексті українського воєнного конфлікту дипломатичний підхід президента Чехії Петра Павела підкреслює прагматичне визнання військових викликів України та терміновості переговорів, прогножуючи, що переговори розпочнуться у 2024 році. Наголошуючи на перевазі Росії в мобілізації, Павел наголошує на необхідності дипломатичних рішень та підтверджує

непохитну відданість Чехії суверенітету України. На противагу цьому, колишній президент Мілош Земан припускає, що президент Росії Путін може визнати помилки, вивівши війська, сигналізуючи про відхід від попередніх проросійських наративів. Зміна позиції Земана після агресії Росії відображає тонку переоцінку дипломатичних відносин. Прем'єр-міністр Петр Фіала висловлює занепокоєння з приводу потенційного переходу до замороженого конфлікту, закликаючи до постійної військової та дипломатичної підтримки України. Він виступає за післявоєнну відбудову, застерігає від втоми та запевняє у подальшій допомозі, зображуючи Чехію як непохитного союзника. Інтерв'ю з послом Радеком Матулою проливає світло на багатогранну підтримку Чеської Республіки, яка охоплює гуманітарну допомогу, економічну співпрацю та консульську допомогу. Матула наголошує на важливості дипломатичного врегулювання, яке узгоджується із зобов'язанням Чехії підтримувати відновлення України. Заява міністра закордонних справ Яна Ліпавського ще раз демонструє підтримку Чехії, виступаючи за переговори про вступ до ЄС з Україною, розглядаючи ЄС як мирний проект. Ця дипломатична стратегія, нові позиції та активна участь чеських дипломатів разом відображають відданість врегулюванню війни та підтримці довгострокової стабільності в Україні.

Дипломатичні зусилля Чеської Республіки на підтримку формули миру в Україні є багатогранними та демонструють тверду відданість принципам суверенітету та міжнародному праву. Ці зусилля узгоджуються з ширшою міжнародною реакцією на конфлікт в Україні, підкреслюючи роль Чеської Республіки в регіональному та глобальному політичному контексті. Чехія відкрито підтримує українську формулу миру, план із десяти пунктів, запропонований президентом Володимиром Зеленським для припинення війни з Росією. Цей план охоплює такі критичні питання, як ядерна безпека, продовольча безпека, енергетична безпека, звільнення полонених і депортованих, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України. Підтримка Чехії проявляється в її готовності допомагати в таких сферах, як ядерна та радіаційна безпека, а також у створенні спеціального трибуналу щодо російських військових злочинів. З точки зору більш широкої дипломатичної взаємодії, позиція Чеської Республіки відображає зростаючий міжнародний консенсус. Війна спричинила переоцінку дипломатичних стратегій, оскільки країни все більше визнають важливість підтримки суверенітету та територіальної цілісності України. Це проявляється у міжнародній реакції на агресію Росії, яка включає широке засудження та підтримку позиції України на різних міжнародних форумах. Чехія також продемонструвала лідерство у під-

тримці післявоєнної відбудови та відновлення України. Це включає співпрацю у таких сферах, як військово-промислова сфера, де Чехія надала військову допомогу та висловила готовність брати участь у спільних оборонних проєктах. Крім того, Чехія підтримує прагнення України вступити до Європейського Союзу та НАТО, посилюючи євроатлантичну орієнтацію країни. Чеська Республіка зробила значні кроки для допомоги українським біженцям, надавши тимчасовий захист великій кількості осіб, переміщених через конфлікт. Це доповнюється фінансовою допомогою, зокрема

кредитами для покриття потреб українських біженців від війни та підтримкою чеської системи охорони здоров'я. Підсумовуючи, дипломатичні зусилля Чеської Республіки на підтримку формули миру в Україні та ширшого врегулювання конфлікту свідчать про її відданість міжнародному праву, регіональній стабільності та гуманітарним принципам. Ці зусилля узгоджуються з ширшим міжнародним рухом на підтримку України в її боротьбі за суверенітет і територіальну цілісність, що відображає динаміку розвитку міжнародних відносин в умовах агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 2024 рік може стати «виграшним» для Росії: лідер Чехії попередив Захід. Новини України – останні новини України сьогодні – УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/world/2024-rik-mozhe-stati-vigrashnim-dlya-rosiji-lider-chehiji-poperediv-zahid-12468699.html> (дата звернення: 04.01.2024).
2. Bashchenko O. Czechia ready to help Ukraine in implementing several points of Zelensky's Peace Formula. RBC-Ukraine. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/news/czechia-ready-to-help-ukraine-in-implementing-1691589956.html> (дата звернення: 04.01.2024).
3. ČTK. Fiala: Ruská imperiální politika je největší bezpečnostní hrozbou pro ČR | ČeskéNoviny.cz. České noviny | ČeskéNoviny.cz. URL: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/fiala-ruska-imperialni-politika-je-nejvetsi-bezpecnostni-hrozbu-pro-cr/2405251> (дата звернення: 15.11.2023).
4. ČTK. Lipavský: Přístupová jednání EU s Ukrajinou by měla začít nejpozději zkraje příštího roku – Novinky. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu. URL: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-lipavsky-pristupova-jednani-eu-s-ukrajinou-by-mela-zacit-nejpozdeji-zkraje-pristiho-roku-40445421> (дата звернення: 15.11.2023).
5. Ukraine's Peace Formula for a Just and Lasting Peace. United States Institute of Peace. URL: <https://www.usip.org/events/ukraines-peace-formula-just-and-lasting-peace> (дата звернення: 04.01.2024).
6. Ukrinform. Yermak meets with ambassadors to discuss Ukrainian Peace Formula. Ukrinform – Ukrainian National News Agency. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-politics/3732062-yermak-meets-with-ambassadors-to-discuss-ukrainian-peace-formula.html> (дата звернення: 04.01.2024).
7. Гасюк Д. «Якщо Україна впаде – впадемо ми всі»: президент Чехії пообіцяв надалі підтримувати Київ. Главком | Glavcom. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/prezident-chehiji-visloviv-pidtrimku-ukrajini-pid-chas-zustrichi-z-diplomatami-zmi-965159.html> (дата звернення: 15.11.2023).
8. Економічна дипломатія: так пояснив свою дружбу з путіним президент Чехії Земан, проте війна все змінила. Рубрика. URL: <https://rubryka.com/2023/01/15/ekonomichna-dyplomatiya-tak-poyasnyv-svoju-druzhu-z-putinym-prezident-chehiji-zeman-prote-vijna-vse-zminyala/> (дата звернення: 15.11.2023).
9. Лаб'як І. Президент Чехії заявив, що Україна не отримає військову перевагу на фронті: що далі. ТСН. ua. URL: <https://tsn.ua/politika/prezident-chehiji-zayaviv-scho-ukrayina-ne-otrimaye-viyskovu-perevagu-na-fronti-scho-dali-2447167.html> (дата звернення: 15.11.2023).
10. Посол Радек Матула: Україна є пріоритетом майбутнього головування Чехії в ЄС. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. URL: https://www.mzv.cz/kyiv/uk/x2005_11_03/x2022_05_07.html (дата звернення: 15.11.2023).